

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/176/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015200896
Dátum vydania rozhodnutia: 03.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6015200896.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: B. Z. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. Č.. XX, K.Á. K., proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27.01.2016, č. k. 20Sd/202/2015-40, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27.01.2016, č. k. 20Sd/202/2015-40 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 27.01.2016, č. k. 20Sd/202/2015-40, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 05.06.2015 a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 05.06.2015 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) odporkyňa podľa § 65 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) zamietla žiadosť navrhovateľa z 08.04.2014 o priznanie starobného dôchodku od 14.10.2013 s odôvodnením, že podľa Stanoviska Ministerstva vnútra SR, odboru sociálneho zabezpečenia z 19.05.2015 skončenie jeho služobného pomeru dňom 31.01.1990 nie je možné považovať za skončenie z dôvodu trvalej straty spôsobilosti vykonávať prácu vzhľadom na jeho zdravotný stav na výkon akejkoľvek služby podľa § 100 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1970 Zb.“) a služobný pomer skončil uvoľnením zo závažných osobných dôvodov, podľa posudku lekárskej komisie nebol uznaný zo zdravotných dôvodov trvalo neschopným na výkon akejkoľvek služby a preto nespĺnil podmienky podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) v spojení s § 14 ods. 2 písm. b/ a § 12 ods. 3 písm. d/ a e/ tohto zákona. Keďže zamestnanie zaradené do I. alebo II. kategórie funkcií netrvalo k 31.12.1999, neboli splnené ani podmienky skoršieho nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Zb..

Krajský súd poukázal na skutočnosť, že predchádzajúce rozhodnutie odporkyne (z 03.06.2014) bolo zrušené rozsudkom tohto súdu zo dňa 25.02.2015, č. k. 20Sd/239/2014-23, a to z dôvodu nedostatočne zisteného skutočného stavu; odporkyňa doplnila dokazovanie ohľadom dôvodov uvoľnenia navrhovateľa zo služobného pomeru príslušníka ZNB. Rozhodnutie odporkyne, vychádzajúce zo stanoviska MV SR a dokladov o ukončení služobného pomeru považoval za súladné so zákonom z dôvodu, že služobný pomer navrhovateľa skončil dňom 31.01.1990 na základe vlastnej žiadosti navrhovateľa zo zdravotných dôvodov.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že krajský súd v rozpore s tvrdením, že vyhodnotil dôkazy jednotlivo a následne v súhrne, nepoukázal na to, ktorý dôkaz je pre súd rozhodujúci, ktoré ustanovenia sú pre jeho rozhodnutie určujúce a ktoré (tvrdenia) považuje za nepravdivé alebo nepodstatné. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 27.01.2016 vyplýva, že krajský súd nedal účastníkom možnosť podať návrhy na doplnenie dokazovania; navrhovateľ pritom mal v úmysle navrhnúť doplnenie dokazovania o vyžiadanie znenia jeho žiadosti (o uvoľnenie), z obsahu ktorej by bolo možné presne určiť, čo má navrhovateľ na mysli. Navrhovateľ preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu trvala na vecnej správnosti jej rozhodnutia. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Podľa § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Podľa § 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.07.2016 dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Inak ustanovuje zákona č. 461/2003 Z. z. v ustanovení § 274 ods. 1 v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 100/1988 Zb..

Nie je sporné, že navrhovateľ vykonával službu príslušníka ZNB zaradenú do 01. kategórie funkcií (§ 129 a § 130 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb.) v rozsahu viac ako 15 rokov a že mu nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., takže v zmysle § 14 ods. 4 tohto zákona sa služba zaradená do I. kategórie funkcií hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ tohto zákona.

Podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/, ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/.

Navrhovateľ namietá, že spĺňa podmienku uvoľnenia zo zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. z dôvodu podľa § 12 ods. 3 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb..

Dôvodom prevedenia alebo uvoľnenia uvedeným v § 12 ods. 3 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb. je to, že občan natrvalo stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ju nesmel vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou alebo pre dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície.

Navrhovateľ poukazuje na to, že v zmysle § 12 ods. 3 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb. má nárok na

starobný dôchodok, lebo zo stanoviska náčelníka Správy ŠTB k žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru a zo stanoviska náčelníka krajskej správy ZNB vyplýva, že ho nebolo možné previesť na inú prácu zodpovedajúcu jeho zdravotnému stavu, a preto súhlasí, aby bol uvoľnený zo zdravotných dôvodov.

Podľa § 18 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti príslušník musí byť prevedený na inú funkciu, ak podľa posudku lekárskej komisie natrvalo stratil zo zdravotných dôvodov schopnosť vykonávať doterajšiu funkciu alebo by jej výkon bol na ujmu jeho zdravia alebo ak jeho schopnosť na výkon služby je zo zdravotných dôvodov trvalo zmenená,

Navrhovateľ namietá nezákonnosť rozhodnutia odporkyne z dôvodu, že:

- Lekárska komisia ZdÚ KS ZNB Banská Bystrica mu dňa 10.01.1990 stanovila klasifikáciu schopný služby v ZNB s obmedzením, trvale, podľa nariadenia MV ČSSR č. 30/81, por. č. 414, písm. d/, č. 401, a/, st. III. Zaradiť na pracovisko bez väčšej psychickej záťaže bez väčšej telesnej námahy a bez nočných služieb“ ;
- podľa stanoviska k žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru príslušníka ZNB kpt. Z. C. náčelník správy ŠTB ako aj náčelník krajskej správy ZNB súhlasili s tým, aby bol dňom 31.01.1990 uvoľnený zo služieb ZNB zo zdravotných dôvodov vzhľadom k tomu, že nie je možné ho v rámci zložky ŠTB, resp. v rámci KS ZNB previesť na funkciu, ktorá by zodpovedala jeho zdravotnému stavu a bola primeraná jeho schopnostiam, skúsenostiam a doterajšiemu zaradeniu ;
- podľa listiny označenej „Do kádrového rozkazu náčelníka KS ZNB“ bol kádrovým rozkazom uvoľnený zo služobného pomeru príslušníka ZNB zo závažných osobných dôvodov dňom 31.01.1990 s odôvodnením: „na základe vlastnej žiadosti - podľa § 99 ods. 1 zákona č. 100/1970 Zb. a čl. 100 ods. 1 písm. d/ nariadenia MV ČSSR č. 25/83 zo zdravotných dôvodov.

Uvedené písomnosti sú založené v súdnom spise na č. l. 11 až 13 a vyplýva z nich, že sú reprodukciou archívnych dokumentov, ktoré sa nachádzajú vo fonde „personálne spisy“ Ústavu pamäti národa, v Archíve Ústavu pamäti národa.

Overená kópia Výpisu z kádrového rozkazu číslo 27 zo dňa 17.01.1990 rovnakého znenia ako listina označená „Do kádrového rozkazu náčelníka KS ZNB“ sa nachádza v spise odporkyne.

Podľa § 99 ods. 1 zákona č. 100/1970 Zb. príslušník musí byť uvoľnený zo služobného pomeru, ak o to požiada. Žiadosť musí byť písomná, a ak príslušník žiada o uvoľnenie zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov, musí byť v nej uvedený aj dôvod na uvoľnenie.

Podľa čl. 100 ods. 1 písm. d/ nariadenia ministra vnútra ČSSR z 07.12.1983 č. 25 k provedení některých ustanovení zákona č. 100/1970 Sb. o služebním poměre příslušníků Sboru národní bezpečnosti v znení zákona č. 83/1983 Sb. za závažné osobní a rodinné důvody pro uvolnění příslušníka ze služebního poměru se zejména považuje, jestliže příslušník nemůže podle lékařského posudku vykonávat ze zdravotních důvodů dosavadní funkci nebo by její výkon byl na újmu jeho zdraví a nelze ho převést na funkci, která odpovídá jeho schopnostem, zkušenostem a dosavadnímu služebnému zařazení.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že zo stanoviska MV SR z 19.05.2015 vyplýva, že služobný pomer navrhovateľa bol skončený uvoľnením zo závažných osobných dôvodov, že navrhovateľ požiadal o odchodné podľa § 109 zákona č. 100/1970 Zb. a dňom 13.04.1990 uzatvoril pracovnoprávny vzťah na pozíciu pomocného stavebného robotníka, z ktorých skutočností vyvodil, že služobný pomer navrhovateľa skončil uvoľnením zo závažných osobných dôvodov. Súčasne uviedol, že poukazovanie na ustanovenie § 12 ods. 3 písm. d/ a e/ v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nie je dôvodné. Tento svoj názor však vo vzťahu k ustanoveniu § 12 ods. 3 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb. ničím neodôvodnil; zaoberal sa len dôvodom podľa § 12 ods. 3 písm. d/ [nesprávne uviedol, že ide o § 12 ods. 3 písm. e/ tohto zákona], teda uvoľnením zo zamestnania v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení. Nesplnenie podmienok uvedených v § 174 ods. 1 a 2 zákona

č. 100/1988 Zb. odôvodnil tým, že služobný pomer navrhovateľa skončil na základe jeho vlastnej žiadosti už dňom 30.01.1990, pričom poukázal na to, že z vyššie uvedenej zápisnice lekárskej komisie, stanoviska náčelníka ŠTB a výpisu z kádového rozkazu vyplýva, že navrhovateľ bol uvoľnený zo služobného pomeru zo zdravotných dôvodov. Tiež poukázal na stanovisko MV SR z 19.05.2015.

Na účely posúdenia nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. je potrebné vysporiadať sa s otázkou, či uvoľnenie navrhovateľa zo služobného pomeru podľa § 99 ods. 1 zákona č. 100/1970 Zb. a čl. 100 ods. 1 písm. d/ nariadenia MV ČSSR č. 25/83 zo zdravotných dôvodov možno považovať za uvoľnenie zo zamestnania podľa § 12 ods. 3 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb., teda z dôvodu, že navrhovateľ natrvalo stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu.

Uvedené právne posúdenie je úlohou súdu. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že úvahu súdu nemožno nahrádzať uvádzaným stanoviskom odboru sociálneho zabezpečenia MV SR z 19.05.2015, ktorému posudzovanie dôvodov uvoľnenia zo služobného pomeru ani neprináleží.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd napadnutý rozsudok neodôvodnil v súlade s § 157 ods. 2 OSP, najmä sa nevysporiadal s navrhovateľom predloženými listinnými dôkazmi a právnou otázkou, či uvoľnenie navrhovateľa zo služobného pomeru podľa § 99 ods. 1 zákona č. 100/1970 Zb. a čl. 100 ods. 1 písm. d/ nariadenia MV ČSSR č. 25/83 zo zdravotných dôvodov možno považovať za uvoľnenie zo zamestnania podľa § 12 ods. 3 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb., a že odôvodnenie rozsudku je aj rozporné.

Vzhľadom na absenciu riadneho odôvodnenia odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP.

V ďalšom konaní bude krajský súd postupovať v zmysle vyššie naznačeného. Nové rozhodnutie vo veci riadne a presvedčivo odôvodní, pričom znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.